

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach

NS-BW.9010.11.2026

Gliwice, 2026-03-11

Ocena obszarowa jakości wody dla gminy Pilchowice w 2025 r.

Na podstawie:

- art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r., poz. 416)
- § 23 ust. 1, 2, ust. 3 pkt 2, ust. 4 pkt 1, ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294),
po przeanalizowaniu wyników badań próbek wody pobranych w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej w 2025 r. z urządzeń wodociągowych oraz punktów zgodności zlokalizowanych na sieci, a także wydanych ocen okresowych, podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego nadzoru, o którym mowa w § 20 ww. rozporządzenia, przekazuję informacje dotyczące oceny jakości wody do spożycia przez ludzi z uwzględnieniem analizy i szacowania ryzyka dla obszaru gminy Pilchowice.

- Ludność zaopatrywana w wodę - ok. 12 320 osób.
- łączna ilość dostarczanej wody - 1058,4 m³/d.

Za dystrybucję wody na terenie gminy odpowiadają:

- Pilchowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Główna 44 w Nieborowicach,
- Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ul. Szpitalna 11 w Knurowie.

Tabela 1. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Pilchowice

Lp.	Ujęcie wody/ Zakup	m ³ /dobę	Ludność zaopatrywana w wodę	Zaopatrywane miejscowości
1	SUW Nieborowice	991,7	11 500	Nieborowice, Pilchowice, Stanica, Żernica, Wilcza, Leboszowice, Kuźnia Nieborowska (ul. Kasztanowa)
2	Szpital Pilchowice	potrzeby własne Szpitala*	potrzeby własne Szpitala*	potrzeby własne Szpitala
3	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Szpitalna 11, Knurów	66,7	820	Kuźnia Nieborowska (bez ul. Kasztanowej), Nieborowice (ul. Krywałdzka oraz Wiosenna)

* ok. 150 pacjentów szpitala; produkcja ok 13,4 m³/d

Mieszkańcy gminy Pilchowice w większości korzystają z ujęcia głębinowego w Nieborowicach, eksploatowanego przez Pilchowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. W Żernicy nieruchomości przy ul. Wiśniowej nie są podłączone do gminnej sieci wodociągowej.

Do przeważającej części obszaru Kuźni Nieborowskiej, a także do ul. Krywałdzkiej oraz ul. Wiosennej w Nieborowicach zaopatrzenie realizowane jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie. System ten funkcjonuje w oparciu o zakup od hurtowego dostawcy – Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A., a zasilanie odbywa się ze zbiorników „Pszów”

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gliwicach
ul. Banacha 4
44-100 Gliwice
+48 32 338 05 00
psse.gliwice@sanepid.gov.pl
adres e-Doręczeń: AE:PL-26493-58203-EAJVB-24

(woda powierzchniowa; mieszana: ZUW Goczałkowice, ZUW Dzieńkowice, SUW Czaniec). Dodatkowo w Nieborowicach następuje częściowe mieszanie z wodą pochodzącą z ujęcia „Kwitek”, zlokalizowanego na terenie Knuruwa.

Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach posiada własne ujęcie wód podziemnych zaopatrujące w wodę pacjentów oraz pracowników szpitala. Podmiot nie posiada pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie. Okres zawieszenia postępowania trwa do października 2025 r. Strefę ochrony bezpośredniej ustanowiono w grudniu 2025r.

Stacja Uzdatniania Wody w Nieborowicach zasilana jest wodą z utworów czwartorzędowych, czerpaną z czterech studni głębinowych pracujących naprzemiennie. Woda ze studni poddawana jest procesowi aeracji, następnie kierowana do klarownika i na trzystopniowy system filtracji, gdzie usuwane są żelazo, mangan i jon amonowy pochodzenia naturalnego. Dezynfekcja wody prowadzona jest w sposób ciągły przy użyciu podchlorynu sodu.

Proces uzdatniania wody pochodzącej z własnego ujęcia w Szpitalu Chorób Płuc w Pilchowicach oparty jest o filtrację na filtrach katalitycznych (odżelazianie i odmanganianie) ze wstępnym napowietrzaniem. Dezynfekcja prowadzona jest okresowo podchlorynem sodu.

Przeprowadzone kontrole stacji uzdatniania wody w Nieborowicach i Knurówie nie wykazały uchybień w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego urządzeń wodociągowych.

Tabela 2. Zakres badanych parametrów

parametry mikrobiologiczne i wskaźnikowe
bakterie grupy coli, <i>Escherichia coli</i> , ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C po 72h, enterokoki, <i>Clostridium perfringens</i>
parametry wskaźnikowe organoleptyczne i fizykochemiczne
mętność, barwa, zapach, smak, pH, przewodność właściwa, amonowy jon, żelazo, mangan, siarczany, sól, glin, utlenialność, chlorki
parametry chemiczne
twardość, azotyny, azotany, wapń, magnez, fluorki, chlor wolny, antymon, arsen, bar, bor, chrom, cynk, kadm, miedź, nikiel, ołów, rtęć, selen, srebro, stront, uran, wanad, potas, chloroform, bromodichlorometan, dibromochlorometan, bromoform, Σ THM, trichloroeten, tetrachloroeten, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, 1,2-dichloroetan, tetrachlorometan, benzen, 1,2,3-trichlorobenzen, 1,2,4-trichlorobenzen, 1,3,5-trichlorobenzen, Σ trichlorobenzenów, toluen, etylobenzen, Σ o-,m-,p-ksylenów, akryloamid, chlorek winylu, epichlorohydryna, bromiany, cyjanki, chloraminy, benzo(a)piren, Σ WWA, Σ pestycydów, epoksyd heptachloru B, diendryna, aldryna, HCB, α-HCH, β-HCH, γ-HCH, heptachlor, pp'-DDE, pp'-DDD, DMDT, endryna, Σ pestycydów chloroorganicznych, aktonifen, alachlor, aldehyd endryny, bifenoks, chinoksyfen, chlordan, chlordekon, chlorfenwinfos, cybutryna, cypermetryna, δ-HCH, dichlorfos, dikofol, endosulfan, izodryna, o,p'-DDD, siarczan endosulfanu, terbutryna, trifluralina, HCB, Σ DDT, Σ DDE, Σ HCH, Σ epoksyd heptachloru, p,p'-DDT, o,p'-DDE, o,p'-DDT, Σ pestycydów fosforoorganicznych, azinfos etylowy, azinfos metylowy, diazynon, fenitrotion, malation, paration etylowy, paration metylowy

Upoważnieni Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach zgodnie z ustalonym planem pracy na 2025 r. na terenie gminy (bez szpitala) pobrali:

- 15 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 14 próbek wody do badań fizykochemicznych.

Ponadto pobrano 1 próbkę wody do badań w ramach wzmożonego nadzoru w zakresie parametrów mikrobiologicznych.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz dodatkowego nadzoru sanitarnego Pilchowskie Przedsiębiorstwo Komunalne

Sp. z o.o. w Nieborowicach oraz PWiK Sp. z o.o. w Knurowie pobrało z ujęcia wody oraz punktów zgodności:

- 15 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 24 próbki wody do badań fizykochemicznych.

Tabela 3. Zestawienie próbek wody pobranych w 2025 r. – nadzór sanitarny prowadzony przez PPIS w Gliwicach / kontrola wewnętrzna -Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. oraz PWiK Sp. z o.o. Knurów, ul. Szpitalna 11

Lp.	Nazwa punktu poboru	Ilość pobranych próbek	Liczba próbek przekraczających wartości parametryczne	Parametry przekroczone	Maksymalna wartość przekroczenia	Wartość parametryczna
		PPIS KW				
bakteriologiczne [kontrola urzędowa / kontrola wewnętrzna]						
fizykochemiczne [kontrola urzędowa / kontrola wewnętrzna]						
Strefa zaopatrzenia w wodę Pilchowice						
1.	SUW Nieborowice ul. Spacerowa	2 / 3	0 / 0	-	-	-
		1 / 12	0 / 0	-	-	-
2.	Żernica Sklep ul. Górnicza	2 / 3	0 / 0	-	-	-
		2 / 3	0 / 0	-	-	-
3	Stanica Szkoła Podstawowa ul. Gliwicka	3 / 2	0 / 0	-	-	-
		3 / 2	0 / 1	mętność	1,4 NTU	1NTU*
4.	Wilcza ZSP ul. K. Miarki	2 / 2	0 / 0	-	-	-
		2 / 2	0 / 0	-	-	-
5.	Młynówka Leboszowice	2 / 2	0 / 0	-	-	-
		2 / 2	0 / 0	-	-	-
Strefa zaopatrzenia w wodę Knurów GPW						
1.	Punkt zgodności Kuźnia Nieborowska	4 / 3	0 / 0	-	-	-
		4 / 3	0 / 0	-	-	-

*Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0 NTU

W próbce wody pobranej w listopadzie, w ramach kontroli wewnętrznej, z punktu zgodności zlokalizowanego w Stacji, stwierdzono podwyższoną wartość mętności wynoszącą 1,4 NTU, przy wartości zalecanej do 1 NTU (wartość akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian). W pozostałych punktach kontrolowanych w tym samym dniu wartości mętności nie przekraczały 0,25 NTU.

Badanie kontrolne, przeprowadzone zgodnie z planem pracy, nie potwierdziło przekroczenia zalecanej wartości parametrycznej mętności. Jednostkowe podwyższenie wartości tego parametru, niewspółwystępujące z podwyższonymi stężeniami żelaza i manganu, wskazuje na przejściowy i lokalny charakter zjawiska. Podwyższona mętność

mogła wynikać z chwilowych zmian warunków hydraulicznych w sieci wodociągowej i nie stanowiła zagrożenia dla bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

Pozostałe próbki wody spełniały wymagania określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia, w zakresie: parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych, parametrów chemicznych i dodatkowych chemicznych, parametrów wskaźnikowych organoleptycznych oraz fizykochemicznych, zgodnie z częścią A - tabela 1, częścią B, częścią C - tabele 1 i 2 oraz częścią D - tabele 1 i 2.

W 2025 r. na terenie Pilchowic nie odnotowano interwencji dotyczących złej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ani zgłoszonych reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody.

Pilchowickie Przedsiębiorstwo Komunale sp. z o.o. nie zgłaszało awarii sieci wodociągowej, awarii systemu uzdatniania wody, wymiany sieci wodociągowej ani oddania do użytku nowego odcinka sieci wodociągowej, skutkujących brakiem ciągłości dostaw wody dla mieszkańców. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Knurowie zgłosiło prowadzenie czterech działań eksploatacyjnych na sieci wodociągowej (awarie, remonty). Działania te miały charakter techniczny i były realizowane zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Tabela 4. Zestawienie próbek wody pobranych w 2025 r. – nadzór sanitarny prowadzony przez PPIS w Gliwicach / Szpital Chorób Płuc im Św. Józefa

Lp.	Nazwa punktu poboru	Ilość pobranych próbek PPIS	Liczba próbek przekraczających wartości parametryczne	Parametry przekroczone	Wartości przekroczeń	Wartość parametryczna
		Szpital				
		bakteriologiczne [kontrola urzędowa / kontrola wewnętrzna]				
		fizykochemiczne [kontrola urzędowa / kontrola wewnętrzna]				
Strefa zaopatrzenia w wodę Szpital Pilchowice						
1.	Pilchowice Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa	8 / 4	0 / 1	enterokoki	5 jtk/100 ml	0 jtk/100 ml
	ul. Dworcowa 31	5 / 4	1 / 0	mętność żelazo mangan barwa	12 NTU 1800 µg/l 242 µg/l 40 mg Pt/l	1 NTU* 200 µg/l 50 µg/l 15 mg Pt/l**

*Akceptowalna przez konsumentów i bez nieprawidłowych zmian. Zalecany zakres wartości do 1,0 NTU

** Pożądana wartość tego parametru w wodzie w kranie konsumenta – do 15 mg Pt/l

W ramach kontroli wewnętrznej zgodnie z ustalonym harmonogramem oraz w ramach wzmożonego nadzoru zarządca Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach pobrat z punktu zgodności zlokalizowanego na terenie szpitala:

- 4 próbki wody do badań mikrobiologicznych,
- 4 próbki wody do badań fizykochemicznych.

W ramach kontroli urzędowej zgodnie z planem pracy oraz w ramach wzmożonego nadzoru upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach w 2025 r. pobrali:

- 8 próbek wody do badań mikrobiologicznych,
- 5 próbek wody do badań fizykochemicznych.

W próbce wody pobranej w marcu, w ramach kontroli urzędowej, stwierdzono przekroczenia wartości parametrycznych manganu, żelaza, mętności oraz barwy, przy

jednoczesnym braku przekroczeń parametrów mikrobiologicznych. Przyczyną pogorszenia jakości wody była awaria systemu uzdatniania. W związku z zaistniałą sytuacją zarządca obiektu zdecydował o przełączeniu zasilania z indywidualnego ujęcia na wodę pochodzącą z zakupu od Pilchowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której jakość została skontrolowana pod względem parametrów fizykochemicznych. Jednocześnie zwiększono częstotliwość regeneracji kolumn filtracyjnych. Po zakończeniu działań naprawczych przywrócono zasilanie z własnego ujęcia. Analiza laboratoryjna próbki wody, pobranej w ramach kontroli urzędowej, wykazała zgodność z obowiązującymi normami - zarówno w zakresie parametrów fizykochemicznych, jak i mikrobiologicznych.

Zalecane wartości parametryczne dla żelaza oraz manganu zostały ustalone w celu zapewnienia akceptowalności wody przez konsumentów oraz ochrony systemu dystrybucji. W sieci/installacji wodociągowej może dochodzić do wytrącania się osadów: żelaza - w postaci rdzawo-brunatnej, oraz tlenków manganu - o czarnym zabarwieniu. Najczęstszymi skutkami występowania podwyższonych stężeń tych pierwiastków są niekorzystne zmiany wskaźników organoleptycznych wody - przede wszystkim barwy, mętności, smaku i zapachu. Obecność żelaza i manganu w wodzie w stężeniach stwierdzonych w badanej próbce może również przyczynić się do powstawania przebarwień instalacji sanitarnych, ceramiki sanitarnej oraz do brudzenia pranej odzieży.

W próbce wody uzdatnionej pobranej w sierpniu 2025 r. w punkcie zgodności stwierdzono obecność enterokoków. Po uzyskaniu informacji o przekroczeniu zarządca Szpitala niezwłocznie wyłączył z eksploatacji ujęcie indywidualne oraz przełączył obiekt na zasilanie z wodociągu gminnego. Równocześnie przeprowadzono działania obejmujące opróżnienie, mechaniczne oczyszczenie oraz dezynfekcję chemiczną zbiornika retencyjnego wody surowej i elementów instalacji technologicznej, a także wdrożono działania organizacyjne mające na celu doprecyzowanie procedur prowadzenia prac konserwacyjnych.

Badania wody dostarczanej z wodociągu gminnego nie wykazały przekroczeń parametrów mikrobiologicznych. Analizy wody uzdatnionej pochodzącej z ujęcia indywidualnego, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych i przed ponownym podaniem jej do instalacji wewnętrznej obiektu, również nie wykazały obecności enterokoków. Enterokoki stanowią parametr wykorzystywany jako wskaźnik zanieczyszczenia kałowego wody. W analizowanym przypadku charakter ujęcia (woda głębinowa), brak powtarzalności wyniku w kolejnych próbkach, a także skuteczność przeprowadzonych działań sanitarnych nie wskazują na trwałe skażenie warstwy wodonośnej. Okoliczności zdarzenia przemawiają za incydentalnym, wtórnym wprowadzeniem zanieczyszczenia na etapie magazynowania wody surowej, w związku z prowadzonymi wcześniej pracami konserwacyjnymi.

Badania przeprowadzone w ramach wzmożonego nadzoru, po przywróceniu pierwotnego systemu zasilania, potwierdziły spełnienie wymagań mikrobiologicznych określonych w obowiązujących przepisach.

Pozostałe próbki wody spełniały wymagania określone w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia, w zakresie: parametrów mikrobiologicznych i wskaźnikowych mikrobiologicznych, parametrów chemicznych i dodatkowych chemicznych, parametrów wskaźnikowych organoleptycznych oraz fizykochemicznych, zgodnie z częścią A - tabela 1, częścią B, częścią C - tabele 1 i 2 oraz częścią D - tabele 1 i 2.

Woda dostarczana mieszkańcom gminy Pilchowice pochodzi głównie z ujęć głębinowych. W badanych próbkach wody nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie twardości wody. Zalecana wartość tego wskaźnika (60-500 mg CaCO₃/l) określona została ze względów zdrowotnych, jako wartość pożądaną dla zdrowia ludzkiego. Twardość wody jest skutkiem obecności rozpuszczonych w niej jonów metali wielowartościowych, zwłaszcza kationów magnezu i wapnia. Stopień twardości wody jest ważny z perspektywy jej organoleptycznej akceptowalności przez konsumentów, ale też ze względów

ekonomicznych i technicznych. Woda do spożycia ma istotny udział w dostarczaniu organizmowi wapnia i magnezu, co ma duże znaczenie dla osób, które przyjmują graniczne ilości tych pierwiastków. Zalecana wartość dla magnezu wynosi 7–125 mg/l, wartość dla wapnia nie została określona w przepisach. Należy zaznaczyć, iż rozporządzenie MZ nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości omawianych związków.

Tabela 5. Średnie wartości twardości, magnezu i wapnia w zależności od pochodzenia wody

Strefa zaopatrzenia	twardość [mg/l]	magnez [mg/l]	wapń [mg/l]
Pilchowice (SUW Nieborowice)	203	9	75
Knurów GPW - Kuźnia Nieborowska	93	5	28
Knurów Kwitek - Nieborowice (ul. Krywałdzka)	228	10	79
Szpital Pilchowice	161	6	57

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właściciele lub zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny, są zobowiązani do przestrzegania minimalnej częstotliwości pobierania próbek wody ciepłej oraz procedur postępowania w zależności od wyniku badania bakteriologicznego, określonych w części B załącznika nr 5 do ww. rozporządzenia. Bakterie *Legionella* sp. są odpowiedzialne za zachorowania na legionelozę. Choroba może przebiegać jako ciężka postać płucna (tzw. choroba legionistów) z objawami zapalenia płuc, wysoką gorączką, suchym kaszlem i zaburzeniami oddychania. Może również występować w postaci pozapłucnej – zwykle łagodnej (gorączka Pontiac) – z objawami rzekomogrypowymi. Najbardziej narażoną grupą są osoby o obniżonej odporności oraz mężczyźni w wieku 40–70 lat. Czynniki ryzyka obejmują m.in. palenie tytoniu, chorobę nowotworową, cukrzycę oraz przewlekłe choroby dróg oddechowych lub nerek.

W ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządców zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2025 r. pobrano 31 próbek wody w 4 obiektach:

- Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zakon Ojców Kamilianów, ul. Damrota 7, Pilchowice,
- Dom Pomocy Społecznej „Zameczek”, ul. Knurowska 13, Kuźnia Nieborowska,
- Klinika Nieborowice, ul. Kasztanowa 5, Nieborowice (2 razy w roku),
- Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach, ul. Dworcowa 31 (2 razy w roku).

W Domu Pomocy Społecznej „Zameczek”, z uwagi na punktowe skażenie (stopień średni) instalacji ciepłej wody użytkowej, w kolejnych dwóch badaniach wydano decyzję administracyjną z określonym terminem doprowadzenia jakości wody ciepłej w zakresie parametru mikrobiologicznego *Legionella* sp. do wymagań określonych w przepisach prawa.

Zarządca obiektu niezwłocznie przeprowadził działania interwencyjne obejmujące ustalenie przyczyny skażenia oraz redukcję liczby bakterii, tj. dezynfekcję chemiczną instalacji wraz z jej płukaniem. Badania kontrolne nie wykazały nieprawidłowości. Postępowanie administracyjne zakończono.

W analizowanym okresie nie odnotowano przypadków legionelozy ani zgłoszeń podejrzeń zachorowań, które mogłyby pozostawać w związku z ekspozycją na aerozol wodno-powietrzny pochodzący z instalacji ciepłej wody użytkowej w obiektach objętych nadzorem na terenie gminy Pilchowice.

Na podstawie wydanych okresowych decyzji o jakości wody, po przeanalizowaniu sprawozdań z badań próbek wody pobranych z terenu gminy Pilchowice

oraz podejmowanych działań naprawczych stwierdza się przydatność wody do spożycia w badanym zakresie w 2025 r.

Z wyrazami szacunku

Arleta Mrugała

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gliwicach

/dokument podpisano elektronicznie/

2026-03-11

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Pilchowice
e-Doręczenia
2. Pilchowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
e-Doręczenia
3. Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa
e-Doręczenia
4. Starosta Gliwicki
e-Doręczenia
5. Prezes Wód Polskich
prezes@wody.gov.pl
6. NS-BW – aa